

§ 178

Oikaisuvaatimukset kaupunkiympäristölautakunnan päätöksestä 9.1.2024 § 4 Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelma

HEL 2023-012549 T 08 00 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jättää tutkimatta 26.1.2024 saapuneen kahdeksan yksityishenkilön ja 31.1.2024 saapuneen kahdentoista yksityishenkilön tekemät oikaisuvaatimukset lautakunnan päätöksestä 9.1.2024 (§ 4) Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelma.

Käsittely

Palautusehdotus:

Otto Meri: Palautetaan asia uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunkiympäristölautakunnan 9.1.2024 tekemästä päätöksestä § 4 Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelma tehty oikaisuvaatimukset otetaan tutkittavaksi.

Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta. Tässä asiassa on kyse siitä, onko kaupunkiympäristölautakunnan 9.1.2024 tekemä päätös Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelmasta ollut vain aiemman Helsingin kaupunginvaltuuston 20.1.2021 tekemän Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman ja hankkeen toteuttamispäätöksen täytäntöönpanoa.

Kaupunkiympäristölautakunnan hankesuunnitelmaa koskeva päätös poikkeaa siinä määrin merkittävästi kaupunginvaltuuston tekemästä yleissuunnitelmasta ja hankkeen toteuttamispäätöksestä, ettei kyse ole vain kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanosta. Erityisesti asiassa on otettava huomioon, että kuntalaissa pääsääntönä on, että lautakunnan tekemät päätökset ovat valitus- ja oikaisuvaatimuskelpoisia. Valitus- ja oikaisuvaatimuskielto koskee vain rajattua joukkoa päätöksiä, jotka eivät varsinaisesti luo uusia oikeuksia tai velvollisuuksia.

Hankesuunnitelman liitteestä 3. (Vertailu yleissuunnitelmaan), ilmenee hankesuunnitelman ja yleissuunnitelman keskeiset erot. Investointikustannukset ovat hankesuunnitelmassa muuttuneet yleissuunnitelmaan verrattuna siinä määrin merkittävästi, että hankesuunnitelmaa koskeva päätös ei ole enää ollut vain yleissuunnitelman täytäntöönpanoa. Tällä perusteella tulee katsoa, että hankesuunnitelman hyväksymisessä on ollut kyse uudesta itsenäisestä päätöksestä, johon kuntalain 134 §:n perusteella on oikeus hakea oikaisua.

Edellä lausutun perusteella katsotaan, että kuntalain 134 §:n perusteella kaupunkiympäristölautakunnan 9.1.2024 tekemään päätökseen Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelmasta tulee saada hakea oikaisu.

Kannattaja: Risto Rautava

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan.

EI-ehdotus: Otto Meren palautusehdotuksen mukaisesti.

Jaa-äännet: 7

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Otto Meri, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Tyhjä: 1

Silja Borgarsdottir Sandelin

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 7–5, (1 tyhjä).

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuuli Nikulin, lakimies, puhelin: 09 310 24652
tuuli.nikulin(a)hel.fi

Liitteet

1	Oikaisuvaatimus 26.1.2024
2	Oikaisuvaatimus 31.1.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote
Asianosaiset

Otteen liitteet
Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Perustelut

Kaupunkiympäristölautakunta on 9.1.2024 päätöksellään (4 §) päättänyt hyväksyä 10.11.2023 päivätyn Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelman hankkeen toteutuksen ohjeena noudatettavaksi.

Kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta.

Lautakunnan päätös toteuttaa kaupunginvaltuuston 20.1.2021 tekemää päätöstä (10 §), joka mukaan valtuusto on päättänyt hyväksyä Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman ja hankkeen toteuttamisen siten, että

- Raitiotien ja sen edellyttämän katuinfrastruktuurin kokonaiskustannusarvio on 160 miljoonaa euroa (MAKU 106,41 huhtikuu 2019, 2015=100)
- Hankkeesta laaditaan hyväksytyn yleissuunnitelman ja kokonaiskustannusarvion mukainen tarkempi hankesuunnitelma. Hankesuunnitelmassa voidaan tehdä jatkosuunnittelun edellyttämiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta yleissuunnitelman sisältöä.
- Kaupunki neuvottelee valtion kanssa hankkeen kustannusjaosta. Kustannusjakoneuvotteluissa hyödynnetään Helsingin seudun ja valtion maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen 2020-2031 neuvottelutulosta (2.6.2020).
- Jatkosuunnittelussa varmistetaan, että Helsingin keskusta on saatavissa eri kulkumuodoilla. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota näille väylille jäävän bussiliikenteen toimivuuteen siten, että bussiliikenteen toimintaedellytykset eivät ratkaisevasti heikkene nykyisestä.

Tämä valtuuston päätös koskien Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman hyväksymistä ja kyseisen hankkeen toteuttamista on ollut valituskelpoinen päätös, josta on voinut tehdä kunnallisvalituksen.

Valtuuston päätöksen mukaan hankkeesta laaditaan hyväksytyn yleissuunnitelman ja kokonaiskustannusarvion mukainen tarkempi hankesuunnitelma, jossa voidaan tehdä jatkosuunnittelun edellyttämiä muu-

toksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta yleissuunnitelman sisältöä. Näin ollen lautakunnan päätöstä on pidettävä kaupunginvaltuuston aiemman valituskelpoisen päätöksen täytäntöönpanona.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää liikenteen, viheralueen tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 milj. euroa. Edelleen saman pykälän 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 milj. euroa, lukuun ottamatta niitä hankkeita, joista on päätetty kohdan 2 nojalla yleissuunnitelmassa ja joita koskeva hankesuunnitelma ei olennaisesti poikkea yleissuunnitelmasta, sekä poikkeuksellisten hankkeiden alustavista ja tarkennetuista hankesuunnitelmista riippumatta niiden kustannusarviosta.

Kaupunginvaltuusto on 20.1.2021 päätöksellään hyväksynyt tämän kustannusarvioltaan yli 10 milj. olevan raitioteiden yleissuunnitelman sekä hankkeen toteuttamisen, eikä kyseistä asiaa ole ollut syytä muuttaa tai hyväksyttävä uudelleen valtuustossa, koska hankesuunnitelma ei olennaisesti poikkea yleissuunnitelmasta.

Raitiotiehankkeen toteutusta on voitu edistää valtuuston päätöksen mukaisen toteutuslaajuuden ja enimmäiskustannuksen puitteissa. Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelma tarkentaa yleissuunnitelmaa hankkeen toteutukseen, hallintaan ja vaikutustenarviointiin liittyvillä sisällöillä. Suunnitelmassa on määritelty toteutuskokonaisuus, joka koostuu yleissuunnitelman mukaisesta raitiotieinfrastruktuurista sekä hankkeeseen liittyvästä katurakentamisesta. Raitiotieinfrastruktuurin kustannusarvio perustuu yleissuunnitelman kustannusarvioon, jota on tarkistettu maarakennuskustannusindeksin muutosten mukaan. Näin ollen lautakunnan hyväksymä hankesuunnitelma tarkentaa hankkeen toteutuksen yksityiskohta, mutta ei olennaisesti poikkea valtuuston päätöksellään hyväksymästä yleissuunnitelmasta ja hankkeen toteuttamiselle asetetuista reunaehdoista.

Raitiotiehankkeessa kaupunginvaltuusto päättää periaatteellisesti ja taloudellisesti merkittävästä raitiotiejärjestelmän ja sen edellyttämän raitiotieinfrastruktuurin ja raitiotien välittömästi edellyttämien liikennejärjestelyjen toteuttamisesta. Tätä koskeva päätös on tehty valtuustossa 20.1.2021. Hankesuunnitelmaa koskeva kaupunkiympäristölautakunnan päätös 9.1.2024 on näin ollen ollut valtuuston päätöksen täytäntöönpanoa. Hankkeeseen liittyvästä katurakentamisesta, joka palvelee myös esimerkiksi peruskorjaustarpeita ja hyväksytyjen asemakaavojen mukaisen aluerakentamisen toteutusta, päättää kaupunkiympäristölautakunta hyväksyessään katusuunnitelmat. Lautakunnan katusuunnitel-

man hyväksymispäätökset samoin kuin niitä mahdollisesti edeltävät asemakaavan hyväksymispäätökset ovat valituskelpoisia päätöksiä.

Oikaisuvaatimukset tulee jättää tutkimatta.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimusten keskeinen sisältö

Hakijat ovat oikaisuvaatimuksessaan 26.1.2024 vaatineet Kaupunkiympäristölautakunnan 9.1.2024 tekemän päätöksen kumoamista ja hankkimaan raitiotien rakentamisen aiheuttamista bussilinjojen lakkauttamisista ja muista muutoksista Helsingin Seudun Liikenteen lausunnon ja käsittelemään sen jälkeen asian uudestaan

Hakijat katsovat, että raitioteiden toteuttaminen johtaa väistämättä bussilinjojen lakkauttamiseen ja muihin muutoksiin Etelä- ja Pohjois-Haagassa ja laajemmalla alueella. Nämä muutokset eivät käy ilmi tehdystä päätöksestä. Hakijoiden mukaan bussilinjastojen muutoksilla on ratkaiseva merkitys hankesuunnitelman vaikutusten ja sen hyväksyttävyyden kannalta ja siksi lautakunnalla olisi tullut olla päätöksentekonsa pohjana Helsingin Seudun Liikenteen kanta asiassa. Hakijoiden näkemyksen mukaan raidelinjaus on osittain yleiskaavan vastainen.

Hakijat katsovat, että edellä mainituista syistä johtuen hankesuunnitelmassa ei ollut kysymys pelkästään valmistelusta tai täytäntöönpanosta ja että se on näin ollen valituskelpoinen.

Hakijat ovat oikaisuvaatimuksessaan 31.1.2024 vaatineet Kaupunkiympäristölautakunnan 9.1.2024 tekemän päätöksen kumoamista ja hankkimaan kattavat tiedot asukkaiden esittämistä mielipiteistä tarvittavine toimenpiteineen sekä sen jälkeen käsittelemään asian uudelleen ja tarvittaessa viemään sen valtuuston uudelleenkäsittelyyn. Oikaisuvaatimus kohdistuu hankesuunnitelman Topeliuksenkadun osuuteen.

Hakijat katsovat, että kaupunkiympäristölautakunta toimi hankesuunnitelman hyväksynnässä vastoin kuntalaissa ja kaupungin hallintosäännössä säädettyä mm. siksi, että hankesuunnitelman yhteydessä tehdystä asukaskyselystä ei tiedotettu alueen taloyhtiöille tai asukkaille ja vastausaika oli rajoitettu 11 päivää. Hakijat katsovat, että hankesuunnitelmaan liittyvissä asiakirjoissa on referoitu virheellisesti asukaskyselyn tuloksia. Tästä johtuen lautakunnan jäsenet eivät ole saaneet päätöksentekonsa pohjaksi oikeaa käsitystä asukkaiden mielipiteistä koskien Topeliuksenkadun kiskotusta.

Hakijat katsovat, että edellä mainituista syistä johtuen hankesuunnitelmassa ei ollut kysymys pelkästään valmistelusta tai täytäntöönpanosta ja että se on näin ollen valituskelpoinen.

Oikaisuvaatimukset ovat kokonaisuudessaan esityslistan liitteinä.

Vastine oikaisuvaatimuksissa esitettyihin väitteisiin

Oikaisuvaatimukset tulee jättää edellä todetun mukaisesti tutkimatta.

Vastineena oikaisuvaatimuksissa esitettyihin väitteisiin voidaan kuitenkin todeta seuraavaa.

Helsingin seudun liikenne (HSL) on antanut lausunnon Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelmasta ja se on liitetty osaksi hankkeen toteutuspäätöksen (kaupunginvaltuusto 20.1.2021, 10 §) aineistoa. Launnessaan HSL on todennut muun muassa, että yleissuunnitelmassa ei tehdä päätöksiä tulevaisuuden linjastoratkaisuista, mutta se määrittää reunaehdot alueen raitio- ja bussiliikenteen järjestämiselle katujen ja raitiotien infraratkaisujen kautta ja, että HSL tulee tekemään tarvittavat raitio- ja bussilinjastoja koskevat linjastosuunnitelmat ennen raitioteiden käyttöönottoa.

Suunniteltu raitioteiden linjaus ei ole Helsingin yleiskaavan 2016 vastainen. Yleiskaavan pikaraitiotiemerkintä osoittaa joukkoliikenteen nopeita runkoyhteyksiä. Kyseisen merkinnän sijainti kaavakartalla on ohjeellinen. Keskeiset pikaraitiotie tai muun joukkoliikenteen ohjeelliset runkoyhteydet on esitetty myös yleiskaavan joukkoliikenteen runkoverkko 2050 teemakartalla. Toteutettava raitiotien laajuus ja tarkempi linjaus on ratkaistu tarkemmassa suunnittelussa, jota yleiskaava on ohjannut. Yleiskaava ei velvoita toteuttamaan pikaraitiotieyhteyttä Vantaan rajalle asti, kuten Vihdintien suuntainen yleiskaavamerkintä osoittaa, mutta sen toteutuksen edellytykset on turvattava suunnittelussa. Yleiskaavassa ei myöskään ole lainkaan esitetty kantakaupungin raitioverkkoa koskevia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

Hankesuunnitelman vaikutusten arvioinnin tueksi toteutettiin asukastilaisuudet ja asukaskysely, joista tiedotettiin kaupungin eri viestintäkanavissa. Tiedottamista suoraan taloyhtiöille ja asukkaille esimerkiksi kirjeitse ei pääsääntöisesti tehdä liikenteen yleis- ja hankesuunnitelmien yhteydessä. Asukaskyselyn vastausaika (25.9.-6.10.2023) oli riittävä kattavan vastausaineiston keräämiseksi. Asukaskyselyn toteutuksessa ei ole ollut tarpeen noudattaa, mitä maankäyttö- ja rakennuslaisissa (MRL) ja -asetuksessa (MRA) säädetään asemakaavan vuorovaikutukseen liittyvistä määräajoista, koska MRL ei sisällä menettelysääntöksiä koskien hankesuunnitelman laatimista eikä hankesuunnitelmassa ole kyse kaavasta.

26.03.2024

Asia/6

Asukaskyselyyn saatiin yli 800 vastausta ja 2100 karttamerkintää. Vastausten alueellista jakaumaa ja sisältöä on analysoitu hankesuunnitelman liitteessä neljä (4) asukaskyselyn tuloksista. Yksittäisiä kannanottoja ja mielipiteitä ei ole referoitu, mutta analyysi antaa kattavan kuvan vastauksista ja muun muassa Töölön alueen asukkaiden esittämät kriittiset kannat hanketta kohtaan käyvät siitä ilmi ja ovat näin olleet lautakunnan jäsenten tiedossa päätöstä tehtäessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tuuli Nikulin, lakimies, puhelin: 09 310 24652
tuuli.nikulin(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 26.1.2024
- 2 Oikaisuvaatimus 31.1.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Asianosaiset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2024 § 170

Kaupunkiympäristölautakunta 09.01.2024 § 4

Kaupunkiympäristölautakunta 19.12.2023 § 690

Kaupunkiympäristölautakunta 05.12.2023 § 651